

Tid Torsdagen den 23 januari 2025, kl. 16:00-16:20
Plats Bråvallasalen, Stadshuset
Justerat Måndagen den 3 februari 2025 §§ 1-6, 8, 11, 12, 14-61
Anslaget Tisdagen den 4 februari 2025 §§ 1-6, 8, 11, 12, 14-61

Omedelbart justerade paragrafer

Justerat Torsdagen den 23 januari 2025 §§ 7, 9, 10, 13
Anslaget Måndagen den 27 januari 2025 §§ 7, 9, 10, 13

Jan Valeskog

Mikael Blomstrand

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Jan Valeskog (S), ordföranden
Bsrat Asgedom Mebrahtu (S)
Maria-Elsa Salvo (S) §§ 1-17, 19-61
Maria Mustonen (V)
Aidin Zandian (V) §§ 1-17, 19-61
Cecilia Obermüller (MP)
Kristina Lutz (M)
Annika Elmlund (M)
Mats Johnsson (SD)
Björn Ljung (L)

Tjänstgörande ersättare:

Mikael Blomstrand (C)	För Jonas Naddebo (C)
Emilia Wikström Melin (S)	För Per Strängberg (S)
Oscar Gullberg (MP) § 18	För Maria-Elsa Salvo (S)
Jonas Darai (V) § 18	För Aidin Zandian (V)
Karin Blomstrand (M)	För Johan Nilsson (M)

Ersättare:

Jonas Darai (V) §§ 1-17, 19-61
Oscar Gullberg (MP) §§ 1-17, 19-61
Christer H Sjöblom (M)
Marie Della Morte Pålstam (L)
Mikael Valier Furtenbach (KD)

Tjänstepersoner:

Dessutom närvarade stadsbyggnadsdirektören Amanda Horwitz, Mikael Andersson Ståhl, Julia Björklund, Torleif Falk, Torkel Kjellman, Martin Schröder, Lena Strömstedt, nämndsekreterare Sara Högne och Fabian Lind, borgarrådssekreterarna Adam Valli Löfgren, Hanna Amin och William Ejeborg samt personalrepresentant Luis Lopez §§ 1-12

Stadsbyggnadsnämnden

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

§ 12

Handlingsplan mot rasism, Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr 2024-17483-1.6

Beslut

Stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt stadsbyggnadskontorets förslag:

- 1 Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservation

Mats Johnsson (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande från den 6 december 2024. Bilaga § 12

Tjänsteutlåtandet avser svar på remiss från kommunstyrelsen om handlingsplan mot rasism.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V), Cecilia Obermüller (MP), Mikael Blomstrand (C), Kristina Lutz m.fl. (M) och Björn Ljung (L) föreslår (se beslutet).
- 2) Mats Johnsson (SD) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att avslå kontorets tjänsteutlåtande samt att därutöver anföra följande:

Handlingsplanen mot rasism är kopplad till Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna. I handlingsplanen lyfts särskilt fem former av rasism: afrofobi, antisemitism, antiziganism, islamofobi och rasism mot samer.

Sverigedemokraterna delar inställningen att alla former av rasism bör bekämpas. Ett antal prioriterade grupper pekas ut, och vi ställer oss bakom urvalet men vill även inkludera gruppen som berörs av svenskfientlighet. Det vill säga svenska medborgare utan invandrabakgrund som utsätts för glåpord och nedsättande uttryck. Dessa problem är som mest påtagliga i grundskolor i invandrartäta områden.

Därutöver noterar vi att islamofobi beskrivs som en form av

rasism. Vi instämmer inte i kategoriseringen att fördomar mot en religion kan betraktas som rasism, utan menar snarare att det rör sig om just fördomar eller felaktiga stereotyper. Sverigedemokraterna anser att alla människor som följer svenska lagar, normer och värderingar ska behandlas med respekt oavsett religionstillhörighet. Samtidigt kan samhället inte blunda för den växande islamismen i Sverige. Exempelvis finns källarmoskéer som har radikaliserat IS-krigare, internationellt efterlysta och sanktionerade imamer som föreläser hos skattefinansierade islamiska föreningar samt moskéer med kopplingar till organisationer med oklar finansiering. Vidare finns kopplingar mellan Iran, Muslimska brödraskapet och gängkriminalitet, liksom terrordåd riktade mot synagogor. Dessa är exempel på rörelser som anser sig själva beröras av ”islamofobi”.

Vi hade önskat att strategin på ett tydligare sätt skulle skilja mellan å ena sidan en positiv islam, som strävar efter kulturell och språklig integration i Sverige, och å andra sidan en separatistisk och politisk-ideologisk islamism.

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V), Cecilia Obermüller (MP), Mikael Blomstrand (C), Kristina Lutz m.fl. (M) och Björn Ljung (L).

Särskilt uttalande

Ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V) och Cecilia Obermüller (MP) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Det är viktigt att alla Stockholm stads verksamheter är fria från alla former av rasism. För stadsbyggnadsnämnden är det utöver hur staden planeras även viktigt att fokusera på en likabehandling av alla invånare i myndighetsutövningen. Det sker idag och bör självklart vara en prioriterad fråga i alla stadens förvaltningar.

Mikael Blomstrand (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Alla människors lika rätt och värde är grunden för Centerpartiets politik. Stockholm ska vara en öppen stad med plats för nya stockholmare. Att människor från olika delar av världen ska få bosätta sig i Stockholm är en självklarhet för Centerpartiet, oavsett om det handlar om att fly undan konflikter och förtryck eller att söka lycka, familj och arbete. Stockholm ska vara en tolerant stad där alla får vara vem de vill, älska vem de vill och välja fritt hur de vill leva sina liv.

Vi välkomnar en handlingsplan mot rasism som syftar till att stärka och utveckla stadens arbete mot rasism och som riktar sig mot samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Däremot tror Centerpartiet på ett minskat regelkrångel och det gäller inte minst för kommunens interna arbetssätt, där pappersarbetet och byråkratin måste vara smal men samtidigt vass. När nya metoder och styrdokument ska implementeras finns en risk att byråkratilasset för våra verksamheter sväller till orimliga proportioner. Handlingsplanen mot rasism är kopplad till Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna, men vi kan inte riktigt förstå varför handlingsplanen inte implementerades direkt i programmet. När olika styrande dokument blir för många, riskerar det att försvåra arbetet för verksamheterna – med den potentiella konsekvensen att viktiga reformer förblir ogjorda. Stockholms stad behöver inte fler riktlinjer och program, snarare färre. Med en tydlig prioritering av mål som är samordnade och lätta att följa upp skapar vi ett strukturerat och målmedvetet arbete över hela staden.

Vi vill också uppmärksamma att listan med vilka former av rasism som handlingsplanen särskilt ska uppmärksamma innehåller definitioner som kan uppfattas ha olika tyngd. Ordet hat används till exempel kopplat till afrofobi, antisemitism och rasism mot samer, men islamofobi benämns endast som fördomar och fientlighet mot islam och muslimer. Det kan tolkas som att olika typer av rasism väger olika tungt. Centerpartiet ser ett behov av detta förtydligas och att konsekventa begrepp används. Vi kommer aldrig att acceptera att människor får sin frihet begränsad på grund av diskriminering, rasism, antisemitism, antiziganism, islamofobi eller andra skadliga fördomar.

Björn Ljung (L) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Stockholm ska vara en stad fri från alla former av rasism, antisemitism och diskriminering. I arbetet för att uppnå det behövs en styrande handlingsplan med tydliga mål, i likhet med andra centrala styrdokument i staden. Men för att det ska bli mer än bara en pappersprodukt behövs det konkreta och uppföljningsbara mål. Det saknas i den handlingsplan som nu läggs fram av den rödgröna majoriteten.

Att nu överlåta till nämnderna och bolagen att sina verksamhetsplaner själva sätta upp mål och aktiviteter innebär att inget händer förrän tidigast 2026. Samtliga nämnder och bolag i staden har redan färdigställt sina verksamhetsplaner för året. Detta innebär att hela mandatperioden kommer att ha gått innan programmet mot rasism ens börjat omsättas i praktisk handling. Det är i nuläget även oklart vad som ska

rapporteras till fullmäktige gällande handlingsplanens implementering.

Det är också anmärkningsvärt att i ett tjänsteutlåtandet från socialnämnden innehåller kritik mot den enligt antagna The International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA) definition av antisemitism. IHRA-definitionen är brett accepterad och antagen av regeringen under Socialdemokraternas ledning under föregående mandatperiod och gick i stadens nämnder utan en enda reservation. Liberalerna anser att denna hållning från den rödgröna majoriteten väcker frågor om deras syn på antisemitism och deras vilja att tillämpa en internationellt vedertagen definition som inkluderar exempel som att förneka förintelsen och att kollektivt hålla judar ansvariga för staten Israels agerande.

Att i kritik mot IHRA-definitionen lyfta fram just dessa exempel kan tolkas som ett ifrågasättande av att förintelseförnekelse eller kollektivt ansvarsutkrävande av judar per automatik skulle vara antisemitiskt. Detta är både problematiskt och helt oacceptabelt. En sådan positionsförändring av staden kan öppna upp för att minska allvaret i vad antisemitism innebär och skapar därmed utrymme för att tolerera intolerans. Det skickar också en signal om att vissa former av antisemitism kanske inte tas på lika stort allvar, beroende på hur dessa maskeras. Staden måste stå fast vid en tydlig definition av antisemitism för att trovärdigt kunna bekämpa den i alla dess former.

En handlingsplan som ska göra skillnad behöver vara konkret och ha tydliga målsättningar, uppföljningsbara indikatorer och en tydlig redovisning av implementeringen till fullmäktige. Den föreslagna planen i dess nuvarande form brister på samtliga dessa punkter. Därför kräver vi att denna revideras samt att en särskild strategi mot antisemitism tas fram av staden.

Liberalerna vill även lyfta behovet av att staden verkar aktivt mot rasism i stadsbyggnadsprocessen. Det är avgörande att staden inte lägger försvårande omständigheter eller onödiga hinder för etniska, religiösa och nationella minoriteter som vill uppföra fastigheter i enlighet med demokratiska principer. I tider, där utsatta minoriteter upplever ett allt hårdare klimat, blir detta arbete ännu viktigare. Politisk retorik och initiativ från vissa krafter, som vill begränsa minoriteters möjlighet att verka och utvecklas i det svenska samhället, riskerar att skapa en miljö där människor med olika bakgrunder stängs ute från möjligheter till självförverkligande och delaktighet.

Att säkerställa rättvisa och inkluderande förutsättningar i stadsbyggnadsprocessen är ett konkret steg för att motverka den systematiska exkluderingen av utsatta grupper. Det visar att Stockholm inte bara talar om värden som jämlikhet och mångfald, utan också aktivt agerar för att skydda och stärka dessa värden i praktiken. Om staden istället tillåter att hinder och diskriminerande praxis kvarstår riskerar vi att permanenta ojämlikheter och förstärka känslan av utanförskap hos de grupper som redan är särskilt utsatta. Stockholm har ett ansvar att stå upp för alla sina invånare, och stadsbyggnadsprocessen måste vara en del av detta arbete.

Underrättelse

Kommunstyrelsen ska underrättas om beslutet.